

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาความคึกเหินของครู เกี่ยวกับการสอนวิชา
ลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครจะแยกกล่าวเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาและสาระสำคัญของลูกเสือ

ตอนที่ 2 หลักสูตรวิชาลูกเสือ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบหลักสูตรวิชาลูกเสือกับกิจกรรมลูกเสือ

ตอนที่ 4 งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคึกเหินของครู เกี่ยวกับการสอนวิชา
ลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาและสาระสำคัญของลูกเสือ

กวีเน็กลูกเสือ

การลูกเสือไก้กวีเน็กลูกขึ้น ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2451 ผู้ให้กวีเน็ท คือ
โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สไมธ์ เบเคน เพาเวลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden
Powell) วงการลูกเสือเรียกชื่อสั้น ๆ ว่า ลอร์ด เบเคน เพาเวลล์ หรือ บี.พี. (B.P.)
เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1857 (พ.ศ. 2400) ชีวิตวัยเด็กสนใจว่ายน้ำ ขึ้นมา
เรียนรู้การวัดแควด ลูกวาท ขอมร่องเพลง วาควาท ขอมขรรคมชาติ โทษเฉพาะขรรพยาภาทของป่า
และสัตว์ โทษเขามีสัญณะเกินคือ เป็นคนช่างสังเกท ชีวิตวัยหนุ่มเขารับราชการทหาร เพทการณ
ที่ททำให้เขามีสื่อเสียงมาก คือ การป้องกันเมืองมาฟอติงเมืองขึ้นของอังกฤษในอาฟริกาให้รอดพ้น
จากการโจมตีของพวกโบเออร์ (Boers) เป็นเวลา 217 วัน กอเม็ทกองทัพอใหญ่กไปช่วย
ในการป้องกันมาฟอติงนี้ เขาได้ฝึกเด็กอายุ 9 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน เป็นผู้ส่งข่าว ผู้
รับใช้และเป็นยามรักษาการณ จักให้เด็กเหล่านั้นแต่งเครื่องแบบสีทากี ผีกระเบียบวินัย รู้จักปฏิบัติ
หน้าที่ทามที่ไ้ได้รับมอบหมายโดยใช้ลาเป็นพาหนะ และต่อมาเมื่อจำเป็นต้องใช้นือลาเป็นอาหาร
เด็กเหล่านั้นก็สามารถ ใช้นือจักรยานเป็นพาหนะ ซึ่งท่างานไ้ได้ผลดีมาก แสกงให้เห็นชัดว่า เด็กชายที่ไ้
รับการฝึกอบรมอย่างถูกต้องย่อมสามารถ รับผิดชอบทามหน้าที่ไ้ได้อย่างดี (William

Hillcourt & Olave Lady Baden Powell 1914 : 207 , อ้างถึงใน
มัลลิกา อายุวัฒน์ 2523 : 72 ; อภัย จันทวิมล 2519 : 62 - 64)

ในปี ค.ศ. 1907 ลอร์ด เบเทน เพาเวลล์ ครอบงำนิยมอายุราชการทหารและได้
ถูกปลดเป็นทหารกองหนุน เขาจึงมีแผนการที่จะฝึกอบรมเด็กชาย และเนื่องจากวิธีการฝึกอบรม
เด็กแบบใหม่ที่เขาคิดขึ้นนี้ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง เขาจึงตัดสินใจที่จะทดลองแผนการ
ฝึกอบรมแบบใหม่ โดยนำเด็กชาย จำนวน 21 คน ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซีเป็นเวลา
9 คืน เด็กที่ไปอยู่ค่ายพักแรมครั้งนี้เป็นเด็กที่มีฐานะและระดับการศึกษาแตกต่างกัน ลอร์ด
เบเทน เพาเวลล์ ต้องการฝึกอบรมบนิสัยเด็ก และรับเป็นผู้ช่วยการฝึกเอง มีการแบ่งเด็ก
ออกเป็นหมู่ แต่ละหมู่มีนายหมู่เป็นหัวหน้า วิชาที่สอนได้แก่สัญญาณทาง ๆ การผูกเบ็ด การผูกเงื่อน
การทำสะพาน การวัดตนเอง การกะเนระยะทาง ความสูง น้ำหนักและจำนวน การอยู่ค่ายพักแรม
การสังเกต และการบำรุงรักษาพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดให้มีการเล่นเกม การแข่งขันกัน
ระหว่างหมู่ มีการเล่นรอบกองไฟ บรรยายเรื่องคติสอนใจ และร้องเพลง

ลอร์ด เบเทน เพาเวลล์ เห็นว่าการอยู่ค่ายพักแรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จสมความ
มุ่งหมาย ดังนี้ คือ

1. ระบบหมู่เป็นวิธีการที่ถูกต้องในการฝึกอบรมเด็ก
2. เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะเช่นไร ต่างชอบการอยู่ค่ายพักแรม
และกิจกรรมกลางแจ้ง
3. วิธีที่ได้ผลที่สุดในการศึกษาวิชาถูกเลือก คือ การปฏิบัติจริง และโดยการเล่นเกม
4. ตามขอบหมายงานให้เด็กทำ โดยเชื่อในเกียรติของเด็ก เด็กจะพยายาม
ทำงานนั้นอย่างดีที่สุด (อภัย จันทวิมล 2519 : 70)

นับว่าการเข้าค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี เป็นการเริ่มต้นของการถูกเลือกโลก

การทดลองอยู่ค่ายพักแรมบนเกาะบราวน์ซี ลอร์ด เบเทน เพาเวลล์ ได้เรียบเรียง
และจัดพิมพ์หนังสือคู่มือการฝึกอบรมถูกเลือกขึ้นออกจำหน่าย ให้ชื่อว่า Scouting for Boys

หนังสือเล่มนี้ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ ภารกิจของการลูกเสือ คำขวัญและกฎของลูกเสือ คติของลูกเสือ รหัสและการแสดงความเคารพของลูกเสือ การจับมือซ้ายแบบลูกเสือ เครื่องแบบของลูกเสือ และแนวการฝึกอบรมลูกเสือด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ระบบหมู่ การเล่นเกม การร้องเพลง และการอยู่ค่ายพักแรม เป็นต้น

ภายหลังจากการจัดพิมพ์หนังสือ Scouting for Boys กิจกรรมลูกเสือได้ขยายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ชิลี สหรัฐอเมริกา เป็นต้น (อดิย์ จันทวิมล 2519 : 65 - 72)

เมื่อมีการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ปรากฏว่ากิจกรรมลูกเสือได้ยึดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนและสังคมที่เยาวชนเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ หลายประเทศถือเป็นนโยบายว่า คณะลูกเสือมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการพัฒนาชุมชน โดยถือเป็นคำขวัญว่า การลูกเสือเพื่อการพัฒนา (อดิย์ จันทวิมล 2519 : 28 - 33)

ประวัติการลูกเสือไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าขึ้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 โดยทรงมีความมุ่งหมายที่จะฝึกหัดข้าราชการพลเรือนทั้งหลายให้ไ้เรียนรู้วิชาทหาร เป็นกำลังสำรองในเวลาสงคราม ในยามสงบก็ให้ช่วยเหลือราชการในการปราบปรามโจรผู้ร้ายและการจลาจลอีกด้วย (เสถียร ศุกุลโสภณ 2504 : 27) และหลังจากตั้งกองเสือป่าไ้เพียง 2 เดือน ก็ไ้โปรดให้ตั้งกองลูกเสือขึ้น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ด้วยทรงมีพระราชดำริว่า กองเสือป่าไ้ตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้ว พอที่หวังไ้ว่าจะเป็นผลดีตามพระราชประสงค์ แต่ผู้ที่จะเป็นเสือป่าคงเป็นผู้ที่นับว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว ฝ่ายเด็กชายที่ยังอยู่ในปฐมวัย ก็เป็นผู้ที่สมควรจะไ้ได้รับความฝึกฝนทั้งในส่วนร่างกายและในส่วนใจให้มีความรู้ในทางเสือป่า เพื่อว่าเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นแล้วจะไ้รู้จักหน้าที่ ซึ่งผู้ชายไทยทุกคนควรจะประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง อันเป็นที่เกิดเมืองนอนของตน และการฝึกฝนปลูกใจให้คิดถูก เช่นนี้คงเริ่มเสียแต่เมื่อยังเยาว์อยู่ เปรียบเหมือนไม้ที่ยังอ่อน จะกักไปเป็นรูปอย่างไ้ก็เป็นไปไ้ง่าย และงกงาม แต่ถอรอไ้จนแก่เสียแล้วเมื่อจะกัก ก็คงเข้าไฟ และมีจะหักลำไ้ไ้ในขณะที่กัก ทั้งนี้ฉันใด ล้นคานคนก็ฉันนั้น จึง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตาม
โรงเรียนและสถานที่อันสมควร และให้หมึกำหนดชื่อยังคับลักษณะปกครองลูกเสือไว้ด้วย
(" เนื่องมาจากปกหน้า " 2521 : 5) กองลูกเสือกองแรกได้จัดตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็ก-
หลวง คือ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน เป็นกองลูกเสือในพระองค์เรียกว่า กอง
ลูกเสือกรุงเทพ ฯ ที่ 1

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชนิพนธ์แก่วงการเสือ-
ป่าและลูกเสือไทยไว้หลายเล่ม อันได้แก่ พระราชนิพนธ์ " ปดุงใจเสือป่า " เป็นบท
พระราชนิพนธ์ที่ปดุงใจให้อ่านสำนึกในหน้าที่ที่แต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติ ซึ่งผู้ที่จะเข้าเป็น
เสือป่าและลูกเสือในครั้งนั้นจำเป็นต้องศึกษาเป็นอย่างดี พระราชนิพนธ์ " เทศนาเสือป่า "
เป็นพระราชนิพนธ์ปดุงใจที่แทรกหลักธรรมไว้ด้วย มีลักษณะเป็นเรื่องยาวหลายตอนติดต่อกัน
และยังมีบทพระราชนิพนธ์อันล้ำค่ายิ่งแก่วงการลูกเสือไทยอีกเล่มหนึ่ง ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์
เกี่ยวกับวิชาการของลูกเสือไทยทรง เป็นแบบเรียนที่เสือป่าและลูกเสือในยุคนั้นต้องศึกษากัน
อย่างจริงจัง บทพระราชนิพนธ์นี้คือ " แบบสั่งสอนเสือป่าและลูกเสือ " แต่ในปัจจุบันนี้หา
กันฉบับศึกษากันได้ยากยิ่ง (เสด็จฯ ทศวรรษ 2504 : 60 - 62) นอกจากนี้พระองค์
ยังได้พระราชทานบทพิพนธ์ให้แก่คณะลูกเสือว่า " เสียชีพอย่าเสียสัตย์ " ซึ่งยังคงเป็นคติพจน์
ของคณะลูกเสือแห่งชาติจนถึงทุกวันนี้ พระราชนิพนธ์บทละครเรื่อง " หัวใจนักรบ " เพื่อ
ส่งเสริมกิจการลูกเสือ และได้ทรงแต่งบทประพันธ์ซึ่งคณะลูกเสือได้นำมาเป็นบทเพลงสำหรับ
ลูกเสือหลายเพลง เช่น เพลงสยามานุสติ เพลงบทรักชาติบ้านเมือง และเพลงไทยรวม -
กำลังทั้งนั้น เป็นต้น (อกัย จันทวิมล 2519 : 36) รวมทั้งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เจ้าหน้าทีลูกเสือจักออกนิเทศารรายเดือนชื่อ " ลูกเสือสยาม " ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็น
วารสาร " ลูกเสือ " ในปัจจุบัน เพื่อเป็นที่รวบรวมข่าวคราวเกี่ยวกับกิจการของลูกเสือทั่ว
โลก ซึ่งรวมทั้งเมืองไทยเราด้วย และยังเป็นแหล่งบทความอันเป็นสารคดีทั้งในวิชาการของ
ลูกเสือและวิชาอื่น ๆ บางประการ รวมทั้งข่าวพิเศษที่เหมือนเป็นปากเสียงของวงการลูกเสือ
เป็นอย่างดีอีกด้วย จึงนับได้ว่านิเทศาร " ลูกเสือสยาม " เป็นเอกสารที่มีคุณค่าและเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งแก่วงการลูกเสือไทย (เสด็จฯ ทศวรรษ 2504 : 121)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพบอุปสรรคของการลูกเสือ
คือ ประชาชนทั่วไปในสมัยนั้นยังไม่เข้าใจในพระราชประสงค์ของพระองค์ รวมทั้งไม่เข้าใจ

ความมุ่งหมายของการลูกเสือ กว้างเข้าใจกันว่า ลูกเสือก็คือทหารนั่นเอง เพียงแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกเสียใหม่ว่า " ลูกเสือ " ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากจึงไม่เต็มใจที่จะให้บุตรหลานของทนายสมัครเป็นลูกเสือ และเมื่อกองลูกเสือได้ขยายออกไปถึงตามหัวเมืองต่าง ๆ ก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคเพิ่มขึ้นอีกหลายประการ เป็นคั้นว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในบางท้องที่ล้วนเป็นคนยากจน จึงไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะจัดซื้อเครื่องแบบลูกเสือให้บุตรหลานของตนแก่ได้ หรือบางท้องที่เช่นในเขตชลประทานและมณฑลมหาสารคาม (คือภาคเหนือในปัจจุบันนี้) ประชาชนยังยึดถือประเพณีการบวชอยู่เคร่งครัด พอเด็กชายอายุย่างเข้า 12 ปี ผู้ปกครองก็มักให้บวชเป็นสามเณรไปเสียหมด และโดยมากมักบวชกันเรื่อยไปจนถึงเป็นพระภิกษุ จึงทำให้หาเยาวชนมาสมัครเป็นลูกเสือได้ยาก และอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการขาดแคลนครูที่มีความรู้และความสามารถดีพอจะเป็นผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือได้ แต่สิ่งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นเพียงชั่วระยะเวลาไม่นาน พระองค์ก็ไ้ทรงแก้ไขจนเป็นที่เข้าใจกัน และสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอันดี (เล่มที่ ๓ ศุภโศภณ 2504 : 63 - 64)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงฟื้นฟูการลูกเสือขึ้น โดยพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2470 ในบริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์ และจัดชุมนุมลูกเสือครั้งที่ 2 ณ ที่เดิม ในปี พ.ศ. 2473 ในการชุมนุมครั้งนี้ได้โปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูโรงเรียนผู้กำกับชั้นที่พระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) ในจังหวัดเพชรบุรี (ซึ่งเคยเปิดในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาครั้งหนึ่งแล้ว) เปิดการฝึกอบรมปีละครั้ง โดยใช้เวลาระหว่างโรงเรียนปึกภาคฤดูร้อน เดือนเมษายน - พฤษภาคม โดยคัดเลือกผู้บังคับบัญชาลูกเสือจังหวัดละ 1 คน ที่สนใจก่อกิจการลูกเสือ เปิดการอบรมอยู่จนถึง ปี พ.ศ. 2475 (สมรรถไชย ศรีภักดิ์ และคณะ 2521 : 6)

ในปี พ.ศ. 2476 ทางราชการได้ตั้งกรมพลศึกษาขึ้นมาในกระทรวงธรรมการ และได้ริเริ่มให้ " กองการลูกเสือ " มาขึ้นอยู่ในกรมพลศึกษาตั้งแต่นั้นมา (เล่มที่ ๓ ศุภโศภณ 2504 : 236)

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว กิจการลูกเสือได้ปรับปรุงใหม่ เนื่องจากในสมัยนั้นลูกเสือได้ช่วยมาเพิ่มประโยชน์แก่ราชการทหารในการปราบจลาจล เป็นที่พอใจของผู้บังคับการกองผสมในขณะนั้น คือ พ.ท. แปก พิบูลสงคราม รัฐบาลจึงจัดตั้งหน่วยยุวชน -

ทหารปีกวิชาการทหารชั้น โดยรับเด็กที่เป็นลูกเสื่อมาแล้วและต้องกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไป (เท่ากับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปัจจุบัน) ส่วนนักเรียนที่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่ 4 คงเป็นลูกเสื่อ เช่นเดิม แต่ให้ขยายกิจการลูกเสื่อให้กว้างขวางขึ้น คือ ทั้งกองลูกเสื่อเหล่าเสนาและลูกเสื่อเหล่าสมุทร เสนาชั้น ฝึกอบรมอยู่กับยุวชนทหาร เรื่อยไป จนถึงปี พ.ศ. 2486 จึงได้มีพระราชโองการตั้ง องค์การยุวชนแห่งชาติขึ้น คือ ชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไป ฝึกอบรมหนักไปทางยุวชนทหาร การลูกเสื่อ จึงซบเซาลง (สมรรถไชย ศรีภักดิ์ และคณะ 2521 : 6 - 7) นอกจากนี้การที่การ ลูกเสื่อในสมัยการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ เป็นภาระโดยตรงของรัฐบาล ทำให้ พระมหากษัตริย์ยุคหลัง ๆ นี้ไม่ค่อยได้ทรงมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ การลูกเสื่อ รวมทั้งวิกฤตการณ์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ (เกิดสงครามโลก ครั้งที่สอง) ทำให้รัฐบาลและวงการทั่วไปหันไปให้ความสนใจด้านการศึกษาและการป้องกัน ประเทศ การลูกเสื่อจึงถูกทอดทิ้งให้ซบเซาลงอย่างรวดเร็ว (เสถียร ศุกุลโสมน 2504 : 251 - 253)

ต่อมา พ.ศ. 2490 ทางราชการได้ฟื้นฟูกิจการลูกเสื่อใหม่ จน พ.ศ. 2496 สภากรรมการจัดการลูกเสื่อแห่งชาติได้จัดเปิดอบรมวิชาลูกเสื่อให้แก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสื่อชั้น ในปี พ.ศ. 2497 จัดการประชุมลูกเสื่อแห่งชาติเป็นครั้งที่ 3 ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ ก่อจากนั้น ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ในกองการลูกเสื่อไปทำการฝึกอบรมตลอดจนการ เข้าร่วมกิจการ เข้าร่วมรับ การฝึกอบรมวิชาลูกเสื่อตามมาตรฐานสากล ตามแบบนานาประเทศเป็นลำดับ ในบางโอกาส ทางกองการลูกเสื่อสากลของภาคตะวันออกไกล ก็จัดส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยสอนฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา ปัจจุบันนี้มีผู้สำเร็จวิชาการลูกเสื่อ เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสื่อถูกต้องตามหลักลูกเสื่อสากลมากมาย ซึ่งทางการได้เห็นความสำคัญในการลูกเสื่อมาก จึงตั้งค่ายศูนย์ฝึกชลบุรี ใช้ในการฝึกอบรมเป็น ครั้งแรก โดยจัดเฉพาะพิเศษและปัจจุบันนี้ได้ขยายศูนย์ฝึก หรือค่ายลูกเสื่อขึ้นตามภาคต่าง ๆ ทำให้การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสื่อกว้างขวางยิ่งขึ้น จนใน พ.ศ. 2504 จึงได้จัดการ ขุนมนูญลูกเสื่อแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งที่ 4 เมื่อเดือนพฤศจิกายน ณ สวนลุมพินี ในจังหวัดพระนคร เป็นการฉลองกิจการลูกเสื่อครบปีที่ 50 (สมรรถไชย ศรีภักดิ์ และคณะ 2521 : 7) และในวาระที่กิจการลูกเสื่อครบรอบ 50 ปีนี้ ได้มีการวางศิลาฤกษ์อาคารสโมสรลูกเสื่อ ณ บริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2504 ซึ่งอาคารสโมสรลูกเสื่อแห่งนี้ได้รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้นามว่า " ศาลาวิชราวุธ " เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งองค์พระ ผู้พระราชทานกำเนิดการลูกเสื่อไทย (เสถียร ศุกุลโสมน 2504 : 465)

ในปี พ.ศ. 2507 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507

พ.ศ. 2516 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งลงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2516
ให้นำวิชาลูกเสือเข้าอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน (อภัย จันทวิมล 2519 : 43)

พ.ศ. 2520 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนมาใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นกิจกรรมลูกเสือ ซึ่ง
เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยและเป็นกิจกรรมบังคับเลือกอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

พ.ศ. 2527 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เพิ่มวิชาลูกเสือเป็นอีกวิชาหนึ่งใน
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยเป็นวิชาบังคับในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ที่เน้น
การสอนภาคทฤษฎี (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2527 : หน้าปก - 1)

ปัจจุบันนี้จึงมีทั้งวิชาลูกเสือซึ่งเป็นวิชาบังคับ และกิจกรรมลูกเสือซึ่งเป็นกิจกรรม
บังคับเลือกอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ประเภทของลูกเสือ

มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 บัญญัติไว้ว่า ลูกเสือมี 4
ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

การจัดลูกเสือแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังกล่าว จัดขึ้นตามแนวที่ลอร์ด เบเทิน
เพาเวลล์กำหนดไว้เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และแนวการฝึกอบรมของลูกเสือแต่ละ
ประเภท

เด็กชายจะสมัครเข้าเป็นลูกเสือสำรองได้ เมื่อมีอายุตั้งแต่ 8 ปี และไม่เกิน
11 ปีบริบูรณ์ การลูกเสือสำรองเหมาะสำหรับเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่
2 - 4

เด็กชายจะสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญได้เมื่อมีอายุตั้งแต่ 11 ปี และไม่เกิน
17 ปีบริบูรณ์ และในกรณีที่มีกลุ่มหรือหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือสามัญที่มีอายุถึง 15 ปี
จะโอนไปสังกัดกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ก็ได้ การลูกเสือสามัญเหมาะสำหรับเด็กนักเรียนที่กำลัง
เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 7 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

เด็กชายจะสมัครเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้เมื่อมีอายุถึง 15 ปี และไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ การลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เหมาะสำหรับเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 และโดยเฉพาะผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 ถ้าทางโรงเรียนมีกองลูกเสือวิสามัญก็อาจสมัครเป็นลูกเสือวิสามัญได้ ลูกเสือวิสามัญต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 17 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 20 ปีในวันรับสมัคร เมื่อได้รับคัดเลือกเข้าอยู่ในกองลูกเสือวิสามัญแล้ว ให้เรียกว่าเตรียมลูกเสือวิสามัญ จนกว่าจะได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว การลูกเสือวิสามัญเหมาะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นกลางตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) นักเรียนฝึกหัดครู และนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย นอกจากนั้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5) ในโรงเรียนที่ฝึกกองลูกเสือวิสามัญ จะสมัครเป็นลูกเสือวิสามัญได้

นอกจากลูกเสือทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ยังมีลูกเสือชาวบ้าน คือชาวบ้านทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งได้เข้ารับการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือชาวบ้าน ทั้งเป็นผู้ที่ไปปฏิบัติงานท่นว่าจะปฏิบัติความภักดีและคำปฏิญาณของลูกเสือ (อกย จันทวิมล 2519 : 48 - 49)

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ

วัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือ ตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก คือ เพื่อพัฒนาเด็กชาย คนรุ่นหนุ่ม และคนหนุ่มให้เป็นพลเมืองดีโดย

1. การฝึกอบรมมนิสัย
2. ฝึกอบรมให้มนิสัยในการสังเกต ระเบียบวินัยและการพึ่งตนเอง
3. พยายามให้ความจงรักภักดีต่อชาติ ชื่อสัตย์สุจริต และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. สอนให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ และให้รู้จักทำการฝีมือเพื่อประโยชน์

ของตนเอง

5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม

คณะลูกเสือแห่งชาติไทย ได้ถือเอาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการลูกเสือของไทย โดยกำหนดในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 ไว้ว่า เพื่อฝึกอบรมมนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมืองและอุดมคติดังต่อไปนี้

1. ให้มนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง

2. ให้ข้อสัจธรรม มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม

ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ (อภัย จันทวิมล 2519 : 2)

กอง วิสุทธการณ (2524 : 17 - 18) เขียนไว้ว่า โลกปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 26 ณ เมืองมณฑลหรืออด ประเทศแคนาดา ได้ประชุมเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) และได้ลงมติปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการลูกเสือโลกขึ้นใหม่ เพื่อให้ทันกาลสมัยยิ่งขึ้น ซึ่งมีข้อความว่า

" The purpose of the Scout Movement is to contribute to the development of young people in achieving their full physical, intellectual, social and spiritual potentials as individuals, as responsible citizens and as members of their local , national and international communities "

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ให้นำวัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือโลกใหม่นี้ขึ้นพิจารณา และบัญญัติวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือไทยขึ้นใหม่ มีข้อความดังต่อไปนี้

" อุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติคือ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ สร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของชาติ "

หลักสำคัญของการลูกเสือ

ขรรณพญูของสมัชชาลูกเสือโลก มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักสำคัญของลูกเสือไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่คือพระผู้เป็นเจ้า / ศาสนา
2. ความจงรักภักดีต่อประเทศของตนเอง
3. ความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก

4. การบ่าวเพียงประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. การยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
6. การเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
7. ความเป็นอิสระก่อนบรรดาอิทธิพลทางการเมือง
8. มีกำหนดการพิเศษสำหรับฝึกอบรมเด็กชาย และคนหนุ่ม เพื่อให้เป็นพลเมืองที่รู้จักหน้าที่รับผิดชอบ โดยอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้เป็นรากฐาน คือ ระบบหมู่ และระบบกลุ่ม การทดสอบเป็นชั้น ๆ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ และกิจกรรมกลางแจ้ง

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง ดอร์ค เบเคน เพาเวลล์ ได้กำหนดไว้ดังนี้

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

" ข้าสัญญาว่า จะทำดีที่สุด ปฏิบัติหน้าที่ที่ต่อพระผู้เป็นเจ้าและพระมหากษัตริย์ ยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบ่าวเพียงประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

กฎของลูกเสือสำรอง

1. ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
2. ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

คณะลูกเสือไทยได้กำหนดคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง โดยอนุโลมตามหลักการของ บี.พี. ดังนี้

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

ข้าสัญญาว่า ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบ่าวเพียงประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

กฎของลูกเสือสำรอง

- ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
- ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

คำปฏิญาณและกฏของลูกเสืออื่น ๆ (ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ)
ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ใ้คอบุโณมคามบัญญัติของสมาชิกลูกเสือโลก ดังนี้

คำปฏิญาณของลูกเสืออื่น ๆ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

กัวยเกียรติของชา ซาสัญญาวา

- ข้อ 1. ซาจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ข้อ 2. ซาจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ
- ข้อ 3. ซาจะปฏิบัติกามกฏของลูกเสือ

กฏของลูกเสือ

- ข้อ 1. ลูกเสือนีเกียรติเชื่อถือได้
- ข้อ 2. ลูกเสือนีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และบือตรงก้อผู้มืพระ
คุณ
- ข้อ 3. ลูกเสือนีหน้าทีกระทำตนให้เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่น
- ข้อ 4. ลูกเสือนีเป็นมืกรของคนทุกคน และเป็นทีนองกับลูกเสือนีอื่นทั่วโลก
- ข้อ 5. ลูกเสือนีเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
- ข้อ 6. ลูกเสือนีมีความเมตตากรรณาทำศัสกั
- ข้อ 7. ลูกเสือนีเชื่อฟังคำสั่งของมืการมารคา และผู้มืบังคับบัญชาด้วยความเคารพ
- ข้อ 8. ลูกเสือนีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อก้อความยากลำบาก
- ข้อ 9. ลูกเสือนีเป็นผู้มืซบัสต์
- ข้อ 10. ลูกเสือนีประพฤติซอมกัวย กาย วาจา ใจ

กฏของลูกเสือของบางประเทศไม่เหมือนกับที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก
เช่น ของคณะลูกเสืออังกฤษมีกฏ 7 ข้อ ของคณะลูกเสืออเมริกันมี 12 ข้อ แก่หลักการสำคัญ ๆ
คงเหมือนหรือคล้ายคลึงกับที่ตราไว้ในธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก

เจ้าหน้าที่ลูกเสือทุกคนต้องจำคำปฏิญาณและกฏของลูกเสือส่วองและของลูกเสืออื่นตาม
ที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนดไว้ให้ได้ทุกตัวอักษรกับจะท่องพยายามปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฏของ
ลูกเสือในชีวิตประจำวันอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพราะคำปฏิญาณและกฏของลูกเสือ
เป็นหลักสำคัญของการลูกเสือ และอาจเปรียบได้เสมือนเป็นศีลของลูกเสือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ลูกเสือพึง

ปฏินิยามเพื่อเป็นตัวอย่างอันดีแก่เด็กที่เป็นลูกเสือ

นอกจากนี้ในระหว่างการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ และในระหว่างการฝึกอบรม ผู้กำกับลูกเสือทุกครั้งจะมีการประกาศว่า กฎของลูกเสือคือกฎของค่ายนี้ ซึ่งก็นับว่าสั้นกะทัดรัดพอสมควร และเป็นที่ยอมรับกันในวงการลูกเสือทั่วโลก (อดิย์ จันทวิมล 2519 : 4 - 9)

คติพจน์ของลูกเสือ

ลูกเสือสำรอง " ทำดีที่สุด " (Do Our Best) หมายความว่า การกระทำเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม เป็นการกระทำที่ดีที่สุด

ลูกเสือสามัญ " จงเตรียมพร้อม " (Be Prepared) หมายความว่า พร้อมที่จะทำความดี พร้อมเพื่อสร้าง พร้อมเพื่อส่วนรวม

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ " มองไกล " (Look Wide) หมายความว่า มองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม

ลูกเสือวิสามัญ " บริการ " (Service) หมายความว่า ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นและส่วนรวม

ลูกเสือทุกประเภท " เสียชีพอย่าเสียสัตย์ "

วิธีการฝึกอบรมลูกเสือ

ลอร์ด เบเคน เพาเวลล์ กล่าวว่า สิ่งที่เกิดก้องการมี 5 อย่าง คือ

1. การผจญภัย (Adventure) ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ตื่นเต้นและไม่คาดหมายมาก่อน

2. ใต้เพื่อน (Comradeship) ได้แก่ การที่มีเด็กเป็นเพื่อน

3. ใต้ธรรมชาติ (The Outdoor World) ได้แก่ โลกภายนอกประกอบด้วย ภูเขา ลำธาร หุบเขา

4. การสนุก (Good Fun) ได้แก่ ความสนุกสนานในการประกอบกิจกรรม

ทาง ๆ

5. สุขสม (A Feeling of Achievement) ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจในการที่ตนได้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจนประสบความสำเร็จ

ในการฝึกชมรมลูกเสือ ดอร์ค เบเคน เพาเวลล์ จึงได้เน้นความต้องการและสิ่งที่เด็กทั้งหลายชมรมกระทำมาเป็นพื้นฐาน (อดัย จันทวิมล 2519 : 10) ดังนี้ คือ

1. ให้เด็กผู้ชายเป็นสมาชิกของกองลูกเสือตามความสมัครใจ โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำสั่งสอน ชมรมฝึกการปกครองตนเองภายในกองของตน และเพิ่มวิธีการฝึกชมรมดังกล่าวให้มากขึ้นตามลำดับอายุ

2. ให้เด็กชายได้ปฏิบัติกิจกรรมความที่ตนถนัดในที่กลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่ และให้มีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วย

3. ให้เด็กชายได้ฝึกหัดการรับผิดชอบด้วยตัวเองและต่อผู้อื่นเป็นขั้น ๆ และเพิ่มการฝึกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อว่าจะได้เกิดความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง มินิสัยใจคอที่เป็นที่ไว้วางใจได้ สามารถในการเป็นผู้นำและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น (คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 2509 : 2)

หลักสำคัญในการฝึกชมรมลูกเสือ

แนวการฝึกชมรมลูกเสือมีหลักสำคัญอยู่ 9 ประการ ดังนี้

1. เครื่องแบบลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือพึงสอนให้ลูกเสือเข้าใจว่า เครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติ เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และเป็นเครื่องหมายแห่งความดี ดังนั้นลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนและของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ลูกเสือทุกคนก็ควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือในโอกาสสมควร และถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องหมายแห่งความเสียสละในการที่ตนได้มีบทบาทในการฝึกชมรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี

2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับพึงเน้นฝึกอบรมให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติความ

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องของความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการกระทำต่อความดีต่างๆ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้ที่เป็นพลเมืองกันั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดี และมีชื่อเป็นคนดีโดยนึ่งเฉย ไม่ทำสิ่งใดให้เกิดประโยชน์อันควร

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ทำให้กิจการลูกเสือมีชื่อเสียง และเป็นที่ยึดถือของบุคคลทั่วไป

การบำเพ็ญประโยชน์นี้เป็นรากฐานของคคิพจนของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท และยังเป็นส่วนสำคัญในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ การบำเพ็ญประโยชน์ควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก กัชน แล้วจึงขยายให้กว้างขวางออกไปตามวัยและความสามารถของเด็ก คือ เริ่มจากบ้าน โรงเรียน บริเวณใกล้โรงเรียน งานสาธารณะ งานส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ประสบ อุบัติเหตุ ฯลฯ

4. วิธีการฝึกอบรม 5 ชั้น

การฝึกอบรมลูกเสือ ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จอย่างเต็มที่ จะต้องให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ และให้ผ่านขั้นต่างๆ ตามลำดับ คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

สิ่งจำเป็นประการแรกในการฝึกอบรมเด็กคือ ผู้สอนจะต้องมองการฝึกอบรมในแง่ ของเด็ก แล้วสอนวิชาต่างๆ ทั้งที่เด็กอยากเรียนรู้ และให้เด็กสอนกันเอง เรียนด้วยตนเอง

ดอร์ค เบเคน เพาเวลล์ ได้เสนอแนะการฝึกอบรมลูกเสือ 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1. การเตรียม มีแผนกำหนดงานและอุปกรณ์พร้อม

ชั้นที่ 2. การสาธิต แสดงให้เห็นการกระทำและผลที่ได้รับ

ชั้นที่ 3. การอธิบาย บรรยายให้ทราบว่าต้องทำอะไรโดยละเอียด

ชั้นที่ 4. การลอกแบบ ลูกเสือลงมือทำด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 . การฝึกตาม ผู้สอนตามเด็กหรือให้เด็กตาม

ถึงไ้กล่าวแล้วข้างนี้ จะเห็นว่าการฝึกชมรมลูกเสือสอคล้องกับแนวการสอนแบบใหม่
ที่ให้ผู้เรียนเริ่มด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

5. ระบบหมู่ (The Patrol System)

ในการฝึกชมรมลูกเสือ มีการแบ่งลูกเสือออกเป็นกอง และแต่ละกองแบ่งออกเป็นหมู่ หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยสำคัญในการดำเนินงานของลูกเสือ ทั้งในการทำงานร่วมกัน การ
เล่น การฝึกวินัย หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีการแต่งตั้งนายหมู่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษามาตรฐาน
ความประพฤติและการปฏิบัติงานของลูกเสือ ขณะเดียวกันก็ฝึกสอนผู้เป็นสมาชิกในหมู่ให้มีความ
ร่วมมือทำงานในระบบหมู่ เป็นทั้งผู้ตามและผู้นำที่ดี

6. ระบบเครื่องหมาย (The Badge System)

ลูกเสือทุกคนจะได้รับการฝึกชมรมตามวิธีการของลูกเสือ และเมื่อผ่านการทดสอบ
ตามที่กำหนดไว้ จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบ เป็นการเชิดชูเกียรติและแสดง
สมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง เด็กส่วนมากจะรู้สึกพอใจและภูมิใจที่จะพยายามให้ได้เครื่องหมายสูง
ยิ่งขึ้นไป นับเป็นสิ่งจูงใจช่วยเสริมแรงเป็นอย่างดี

7. กิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Activities)

ลอร์ด เมเคน เพาเวลด ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กที่เป็นลูกผู้ชายทุกคน
ว่า ธรรมชาติของมนุษย์และชีวิตกลางแจ้ง ดังนั้นในการฝึกชมรมลูกเสือทุกประเภทจึงถือว่ากิจกรรมกลางแจ้ง
เป็นเรื่องสำคัญ และควรได้รับการส่งเสริมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพ
ของลูกเสือด้วย จึงอยู่ในบางครั้งที่การฝึกชมรมอาจจำเป็นต้องกระทำภายในอาคาร แต่กิจกรรม
เหล่านี้ผู้ฝึกจะนำเด็กกระทำกลางแจ้ง เช่น ในสนาม ขุนเขา ป่า สวนสาธารณะ จะทำให้เด็กตื่น-
เตนและประทับใจ

สิ่งที่ลูกเสือทั้งใจรอคอยคือ การอยู่ค่ายพักแรม ความขบขันของคณะลูกเสือแห่ง
ชาติข้อ 273 ระบุว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืนในหนึ่งไม่
น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน ลอร์ด เมเคน เพาเวลด ได้กล่าวถึงการ

อยู่ค่ายพักแรมว่า " ถูกเสือโคไม่เคยไปอยู่ค่ายพักแรม ถูกเสือนั้นไม่ใช่ถูกเสืออันแท้จริง "

การเดินทางไกลแระแรมคืนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนมีโอกาสได้เรียนรู้และเข้าใจวิชาลูกเสืออย่างแจ่มแจ้งด้วยการปฏิบัติจริง (อภัย จันทวิมล 2519 : 11 - 16)

8. เกม (Game)

การเล่นเกมนองลูกเสือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภท ฝึกทางด้านจิตใจและการบริหารร่างกาย ช่วยพัฒนาเด็กในเรื่องนิสัยใจคอ ขารมณ์ ฝึกให้มั่นใจเป็นนักกีฬา มีความกล้าหาญ กระตือรือร้น รักหมู่คณะ อดทน มีความสังเกตและระเบียบวินัย ความไม่เห็นแก่ตัว การบังคับใจตนเอง และเป็นผู้นำ

ทุกครั้งที่มีการฝึกอบรมลูกเสือหรือที่เรียกว่าการประชุมกอง จะต้องมีการจัดการให้เด็กเล่นเกม เพื่อบริหารร่างกายเป็นการอบรมเด็กในทางจิตใจไปในตัว

9. การร้องเพลงและการเล่นรอบกองไฟ

กิลแครฟท์ (Gilcraft 1961 : 95) ได้ให้ทัศนะในการร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟว่า วิธีฝึกอบรมลูกเสือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟ

การร้องเพลงใช้ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นการปลุกใจ คลายอารมณ์ หรือก่อให้เกิดความร่าเริงบันเทิงใจ ส่วนการชุมนุมรอบกองไฟกระทำในตอนกลางคืนระหว่างที่ ลูกเสือเดินทางไกลไปอยู่ค่ายพักแรม ทุกครั้งที่มีการชุมนุมรอบกองไฟจะต้องมีการร้องเพลงนำ เพลงสลับการแสดง พร้อมทั้งมีบทเวียนสอศแทรกด้วย

การร้องเพลงของลูกเสือ ส่วนใหญ่เป็นการร้องเพลงหมู่หรือร้องเพลงพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ช่วยเด็กให้กล้าร้องเพลงและปลุกใจให้รักชาติบ้านเมือง (Gilcraft 1961 : 95 , อ้างถึงใน มัลลิกา อายุวัฒน์ 2523 : 92)

สรุปแล้ว ลอร์ด เบเคน เพาเวลล์ (บี.พี.) ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดลูกเสือ เห็นว่า
เด็กทุกคนต่างชอบการอยู่ค่ายพักแรมและกิจกรรมกลางแจ้ง และวิธีที่จะฝึกอบรมเด็กที่ได้ผลที่สุด
คือ การปฏิบัติจริง การเล่นเกม การใช้ระบบหมู่ และการให้เด็กสมัครเป็นลูกเสือด้วยความ
สมัครใจ

หลักสำคัญในการฝึกอบรมลูกเสือ มีดังนี้ คือ

เครื่องแบบลูกเสือ โดยฝึกให้ลูกเสือเห็นความสำคัญของเครื่องแบบลูกเสือ
คำปฏิญาณและกฎ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นหลักสำคัญของลูกเสือ ที่
ลูกเสือทุกคนต้องจำให้ได้อย่างถ่องแท้ เข้าใจ และพยายามปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ
ในชีวิตประจำวันอย่างดีที่สุด

การบำเพ็ญประโยชน์ คือ การฝึกให้ลูกเสือรู้จักเสียสละ และทำประโยชน์ต่อ
ผู้อื่น

วิธีการฝึกอบรม 5 ชั้น (การเตรียม การสาธิต การอธิบาย การลอก
แบบ และการซักถาม) ควรเน้นให้ลูกเสือเรียนรู้ด้วยการกระทำด้วยตนเอง

ระบบหมู่ คือการแบ่งลูกเสือเป็นหมู่ เป็นกอง เพื่อลูกเสือจะได้ทำงานร่วมกัน
และเป็นการฝึกการ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ระบบเครื่องหมาย เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้ลูกเสือเกิดความรู้สึกพอใจและภูมิใจใน
ตนเอง

กิจกรรมกลางแจ้งและการอยู่ค่ายพักแรม การฝึกอบรมลูกเสือให้ใช้ชีวิตกลางแจ้ง
และการอยู่ค่ายพักแรมเป็นสิ่งสำคัญมากในการฝึกอบรมลูกเสือ

เกม การเล่นเกมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะฝึกอบรมเด็กในทางจิตใจและ
ร่างกาย

การร้องเพลงและการเล่นรอบกองไฟ เป็นการส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดความบันเทิง
ปลุกใจให้รักชาติ และเกิดความสามัคคี

ตอนที่ 2 หลักสฐกรวิชาลูกเสือ

ความเป็นมา

เนื่องด้วยกรมพลศึกษาได้เสนอขอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาบรรจุวิชาลูกเสือ

เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการจึงขอให้
กรมวิชาการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือมาร่วมพิจารณาแนวทางการจัดกิจกรรมและวิชา
ลูกเสือในโรงเรียน กรมวิชาการได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือมาประชุมเมื่อวันที่ 3
สิงหาคม 2526 และที่ประชุมได้สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมและวิชาลูกเสือในโรงเรียนดังนี้ คือ

1. วิชาลูกเสือเป็นวิชาที่มีคุณค่าอย่างมากในค่านิยม จริยธรรม ระเบียบวินัย
เสียสละ ซื่อสัตย์ การให้ทุกคนเรียนย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก

2. การเรียนวิชาลูกเสือ ในระยะแรกอาจไม่ต้องเป็นลูกเสือได้ อาจเป็นการ
เตรียมลูกเสือ เพียงแกมมีผ้าพันคอ และวอกเกิ้ล (woggle) ยังไม่ต้องแต่งเครื่องแบบ
ลูกเสือ จนกว่าจะเกิดศรัทธา แล้วอยากเป็นลูกเสือจึงค่อยสมัคร เป็นลูกเสือภายหลัง

3. ควรให้วิชาลูกเสือเป็นวิชาบังคับ เพื่อผู้เรียนจะได้ให้ความสนใจมากขึ้น และให้
กิจกรรมลูกเสือ ยังคงเป็นวิชาบังคับเลือกเหมือนเดิม เพราะการเป็นลูกเสือควรเป็นเรื่องของ
ความสมัครใจ

4. การเรียนวิชาลูกเสือต้องมีกิจกรรมลูกเสือควบคู่ไปทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
จะเรียนอย่างไรก็อย่างหนึ่งไม่ได้

5. เมื่อนักเรียนชายทุกคนเรียนวิชาลูกเสือ นักเรียนหญิงก็ให้เลือกเรียนวิชา
เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์

6. การบังคับให้ทุกคนเรียนวิชาลูกเสือ จะทำให้เกิดผลดี คือ ทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม
และจริยธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดความมั่นคงแก่
ประเทศชาติได้ และทำให้เกิดผลเสีย คือ เป็นการบังคับจิตใจทุกคนให้เรียนวิชาลูกเสือ โดย
เฉพาะคนที่ไม่ชอบหรือไม่อยากเรียนลูกเสือ ทำให้ภาพพจน์ของกิจการลูกเสือเสีย และเป็นผลเสีย
ต่อกิจการลูกเสือในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2526 : 1 - 6)

จากนั้นกรมพลศึกษาได้ร่างหลักสูตรวิชาลูกเสือเสนอให้กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิ-
การพิจารณา กรมวิชาการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ อยู่
หลายเรื่อง จึงขอให้กรมพลศึกษาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้น กรมพลศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไข

ร่างหลักสูตรวิชาลูกเสือ แล้วส่งให้กรมวิชาการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง กรมวิชาการได้พิจารณาแล้ว จึงอนุมัติให้ประกาศใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในปีการศึกษา 2528 ทุกระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2527 : 1)

หลักสูตรวิชาลูกเสือ

วิชาลูกเสือเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในกิจกรรมสร้างนิสัย ซึ่งเป็นหมวดหนึ่งในจำนวน 5 หมวดในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา คณิตและนาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัย) มีความยาวเรียนร้อยละ 50 ของกิจกรรมสร้างนิสัย ซึ่งมีความยาวเรียนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 2	มีความยาวเรียน	40	คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 , 4	มีความยาวเรียน	60	คาบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 , 6	มีความยาวเรียน	40	คาบ

สำหรับเวลาเรียนในกิจกรรมสร้างนิสัยซึ่งเหลืออยู่ร้อยละ 50 ให้เลือกเรียนกิจกรรมสร้างนิสัยอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความยาว

การเรียนวิชาลูกเสือนี้ มุ่งให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของลูกเสือในแง่ของความรู้และทัศนคติเป็นส่วนใหญ่ อาจจะมีการปฏิบัติบ้างในบางเรื่องตามเนื้อหาของหลักสูตร ผู้เรียนไม่ต้องแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ไม่ต้องเข้าประจำกอง หรือเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น

การวัดผลและประเมินผลนั้น ให้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลเช่นเดียวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2527 : หน้าปก - 1)

หลักการวัดผล การประเมินผล และการติดตามผลในหลักสูตรประถมศึกษา มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้ คือ

ระเบียบการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดให้โรงเรียนประเมินผลการเรียนทุกชั้น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนที่สอน คือ การทดสอบความพร้อมก่อนเรียน เพื่อทราบพื้นฐานทางกาย อารมณ์ สังคม ความรู้ และความคิดของผู้เรียนแต่ละคน จะได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่จะดำเนินต่อไปได้เหมาะสม

1.2 การประเมินความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุขประจำชั้น เป็นการประเมินผลในลักษณะสอบไปสอยไป เพื่อดูว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนดหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู โดยเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธี เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบงาน และทดสอบ

1.3 การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพการสอนของครูและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และเพื่อเป็นการสรุปผลการเรียนรายงานให้ผู้ปกครองทราบด้วย

เมื่อพบว่านักเรียนคนใด มีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ข้อใด หรือเรื่องใด ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนที่จะต้องจัดการสอนซ่อมเสริมให้

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

2.1 การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนต้องดำเนินการตรวจสอบจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุขประจำชั้นว่านักเรียนผ่านจุดประสงค์นั้น ๆ หรือไม่ ให้เสร็จสิ้นก่อนการสอบครั้งสุดท้าย 2 สัปดาห์ ซึ่งแต่ละกลุ่มประสบการณ์ นักเรียนจะต้องผ่านจุดประสงค์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

2.2 การประเมินผลปลายปี เป็นการประเมินผลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนชั้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, 6

3. การตัดสินผลการเรียน

3.1 เกณฑ์ในการตัดสิน

3.1.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 มีเกณฑ์ตัดสิน 2 เกณฑ์ คือ

เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผ่านจุดประสงค์แต่ละกลุ่มประสบการณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

3.1.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, 6 มีเกณฑ์ตัดสิน 3 เกณฑ์ คือ

เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผ่านจุดประสงค์แต่ละกลุ่มประสบการณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ผ่านการสอบปลายปีไต่ระดับผลการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ตั้งแต่

1 ขึ้นไป

3.1.3 เวลาเรียนไม่ครบ จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์
ไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้ซ้ำชั้น

3.2 ข้อยกเว้น

3.2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3, 5

เวลาเรียนไม่ครบ แต่ผ่านจุดประสงค์ ให้เลื่อนชั้นได้

เวลาเรียนครบ ผ่านจุดประสงค์ไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้เลื่อนชั้นได้ แต่
ต้องสอนซ่อมเสริมให้ถึงเกณฑ์

3.2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4

เวลาเรียนไม่ครบ ผ่านจุดประสงค์ได้ตามเกณฑ์ ให้เข้าสอบได้ ตัด
สอบไต่ระดับ 1 ขึ้นไปทุกกลุ่มประสบการณ์ ให้เลื่อนชั้นได้

เวลาเรียนครบ ไม่ผ่านจุดประสงค์ ให้เข้าสอบได้ ตัดสอบได้
ระดับ 1 ขึ้นไป ให้เลื่อนชั้นได้

ผู้เข้าสอบปลายปี ตัดผลการสอบปลายปีไม่ผ่าน หากเพียงเล็กน้อย
อาจพิจารณาให้เลื่อนชั้น และไปสอนซ่อมเสริมในชั้นต่อไป

3.3 กลุ่มวิชาที่สอบปลายภาคเรียน ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 สอบภาษาไทย และคณิตศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 สอบภาษาไทย คณิตศาสตร์ และความรู้

พื้นฐานทั่วไป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สอบภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา พละนาฏศิลป์ ศิลปศึกษา กนตรี การงาน และพื้นฐานอาชีพ ภาษาอังกฤษหรือวิชาเลือก

3.4 การสขมแต่ละกลุ่มวิชาให้แจ้งผล เป็นระดับผลการ เรียนดังนี้

4	ดีมาก	หมายถึง	ไ้คะแนนทั้งแก้อยละ	80	ขึ้นไป
3	ดี	หมายถึง	ไ้คะแนนทั้งแก้อยละ	70	– 79
2	ค่อนข้างดี	หมายถึง	ไ้คะแนนทั้งแก้อยละ	60	– 69
1	พอใช้	หมายถึง	ไ้คะแนนทั้งแก้อยละ	40	– 59
0	ต้องแก้ไข	หมายถึง	ไ้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ	40	

(กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2521 : 64 – 65)

การประเมินผลเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ด้วยความเห็นชอบของครูใหญ่ มีการสขมปลายปีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้นที่เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

4. เทคนิคการประเมินผล

ในการประเมินผลตามหลักสูตรนี้ ได้เสนอแนะเทคนิคการประเมินผลอยู่ 4 เทคนิค คือ การสังเกตโดยตรง การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และการทดสอบ

5. การใช้แบบประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับโรงเรียน จะต้องจัดทำไว้เพื่อเป็นหลักฐานการเรียนของนักเรียนแต่ละคน และต้องเก็บรักษาไว้ตามระเบียบแบบประเมินผลการเรียนมีดังนี้

5.1 แบบกรอกคะแนนการประเมินผลประจำปีระดับประถมศึกษา (ป. 02)

แบบบันทึกนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบกรอกคะแนน ซึ่งอยู่ที่ปกหน้า – ปกหลัง ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและเกณฑ์การตัดสินการเลื่อนชั้น

ตอนที่ 2 เป็นสมุดประจำชั้น คือส่วนที่เป็นเนื้อในทั้งหมด ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้น จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม ประสิทธิภาพและผลการสขมปลายภาคเรียนในเอกสารนี้ มีคำชี้แจงวิธีใช้โดยละเอียดแล้ว

5.2 สมุดประจำตัวนักเรียน มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของนักเรียน

เวลาเรียนในรอบปี ผลการเรียน ผลการสอบปลายภาคเรียน ความเห็นของครูและผู้ปกครอง และสรุปผลการเรียนของนักเรียนเมื่อสิ้นปี ซึ่งรายการเหล่านี้ได้มาจากสมุดประจำชั้น (กระทรวง-ศึกษาธิการ 2525 : 185 - 188)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบหลักสูตรวิชาลูกเสือกับกิจกรรมลูกเสือ

จุดประสงค์ของวิชาลูกเสือ

1. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. เพื่อให้มีความเลื่อมใสและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
4. เพื่อฝึกนิสัยในการสังเกต จดจำ แก้ปัญหา และพึ่งตนเองได้
5. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีความสามัคคีและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
6. เพื่อให้มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศีลธรรม
7. เพื่อให้รู้จักเสียสละ บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นและเพื่อสาธารณประโยชน์
8. เพื่อให้มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะได้

จุดประสงค์ของกิจกรรมลูกเสือ

1. เพื่อให้รู้จักและสามารถ แสดงความจงรักภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. เพื่อให้รู้จักและสามารถ ฝึกนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเองได้
3. เพื่อให้รู้จักและสามารถ แสดงความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. เพื่อให้รู้จักและสามารถ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ได้
5. เพื่อให้รู้จักและสามารถ ทำการฝีมือ ซึ่งเป็นทักษะในการประกอบอาชีพ
6. เพื่อให้พัฒนาในทางกาย จิตใจ ศีลธรรม และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
7. เพื่อให้รู้จักและสามารถ ปฏิบัติตามอุดมการณ์ คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 4)

เนื้อหาของหลักสูตรวิชาลูกเสือและกิจกรรมลูกเสือในระดับชั้นต่าง ๆ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิชาลูกเสือ

1. ความรู้เกี่ยวกับนิยายเรื่องเมาศลี
2. ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือ (ส่ารอง)
3. การทำความเคารพของลูกเสือเป็นรายบุคคล
4. การทำความเคารพของลูกเสือเป็นหมู่
5. คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ (ส่ารอง)

กิจกรรมลูกเสือ

1. ความรู้เกี่ยวกับนิยายเรื่องเมาศลีและประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือส่ารอง
2. การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และระเบียบแถวเบื้องต้น
3. การทำความเคารพเป็นรายบุคคล การจับมือซ้ายและคติพจน์ของลูกเสือ
4. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือส่ารอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1. เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี
2. พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เกี่ยวกับกิจการลูกเสือและพระราชกรณียกิจที่สำคัญ
3. ธงคณะลูกเสือโลก
4. ธงชาติประเทศอื่น ๆ 2 ประเทศ
5. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ (ส่ารอง)

1. อนามัย
 - ก. วิธีและเหตุผลในการรักษาฟัน มือ เท้า และเล็บให้สะอาด
 - ข. วิธีหายใจอย่างถูกต้องและวิธีป้องกันโรคหวัดไม่ให้แพร่ออกไป
 - ค. วิธีปฏิบัติในเมื่อมีแผลตอกเล็กน้อยและความสำคัญในการที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ในเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น
2. ความสามารถในเชิงทักษะ
 - ก. ข้างลูกบอลและรับลูกบอลระหว่าง 2 คน ซึ่งอยู่ห่างกันอย่างน้อย 5 เมตร (16 ฟุต) ให้ได้ 8 ครั้ง ใน 10 ครั้ง

ข. ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ได้ 2 อย่าง คือ
 ม้วนหน้า กระบอกกบขำมลูกเสื่อที่มีขนาดเคียว
 กันได้ ขึ้นต้นไม้หรือไต่เชือกให้ไต่สูงอย่างน้อย
 3 เมตร (10 ฟุต)

3. การสำรวจ

ที่ตั้งของสถานบริการที่สำคัญในท้องถิ่นใกล้เคียง
 เช่น วัด สถานีตำรวจ โรงพยาบาล สถานีดับเพลิง
 และการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือตำรวจ

4. การค้นหาธรรมชาติ

เลือกค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ ต้นไม้ ปลา
 หรือนกที่มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

5. ความปลอดภัย

ก. สาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในบ้านและ
 อันตรายที่เกิดจากไฟ

ข. การปฏิบัติความถูกต้องทางบกสำหรับผู้เดินเท้า

6. บริการ

ก. การเก็บรักษาเสื้อผ้าและรองเท้าของคนที่
 สะอาดเรียบร้อย

ข. การซักและเก็บที่นอนให้เรียบร้อย

ค. การทวนน้ำร้อนและทำความสะอาดเครื่องใช้
 ต่าง ๆ เมื่อใช้แล้ว

7. ชนและประเทศต่าง ๆ

ก. การร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี
 และวิธีปฏิบัติในเมื่อมีการบรรเลงเพลงชาติ
 หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข. เรื่องราวเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 รัชกาลปัจจุบันพอสมควร

ค. ประวัติธงชาติไทย โดยสังเขปและส่วนประกอบ

ความหมาย และวิธีชั่งชั่งชากิไทย

ง. ธงคณะลูกเสือโลกและธงชากิของประเทศอื่นอีก

2 ประเทศ

8. การฝีมือ

การทำหุ่นจำลองหรือสิ่งของอย่างง่าย ๆ จากเศษวัสดุ

9. กิจกรรมกลางแจ้ง

การเดินสะกดรอยตามเครื่องหมายที่กำหนด

10. การบันเทิง

การแสดงเจียมความลำพังหรือกับเพื่อนลูกเสือสำรองอีกคนหนึ่ง

11. การผูกเงื่อน

ก. เงื่อนพิรอก เงื่อนซัคสมาธิ และวิธีใช้เงื่อนดังกล่าว
ข. วิธีเก็บเชือกอย่างง่าย ๆ

12. ค่าปฏิบัติการและกฎของลูกเสือสำรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. การสำรวจและการเขียนสถานที่ใกล้
เคียง

2. การให้บริการเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉิน

3. ธงชาติประเทศอื่น ๆ อย่างน้อย 4
ประเทศ การชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา
การเชิญธงลงและการเก็บรักษาให้
เรียบร้อยในสถานที่เหมาะสม

4. การผูกเงื่อน 2 เงื่อน การผูกเงื่อน
พิรอก และเงื่อนซัคสมาธิ

5. ค่าปฏิบัติการและกฎของลูกเสือ (สำรอง)

6. การบันเทิง

1. อนามัย

ก. ความสำคัญของการนอนหลับสนิทในตอนกลางคืน

ข. วิธีปฏิบัติในกรณีมีเลือดกำเดาออก

ค. ความสำคัญของการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่
เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น

2. ความสามารถในเชิงทักษะ

ก. ว่ายน้ำได้ไกล 10 เมตร หรือ

ข. ภายในระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน โยบการฝึก
อย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้
ดีขึ้น 3 อย่าง คือ

1. กระโดดเชือกเท้าชิดกันโดยแกว่งเชือกด้วย

ตนเองไปข้างหน้า 15 ครั้ง ไปข้างหลัง 15 ครั้ง

2. เกินทรงตัวบนไม้ หรือกำแพงอิฐมีความกว้างไม่เกิน 13 ซม. (5 นิ้ว) สูงประมาณ 30 ซม. (1 ฟุต) เป็นระยะทางอย่างน้อย 4.5 ม. (15 ฟุต)

3. หงายมือทั้งสองจับราวไม้สูงอย่างน้อยเท่ากับบั้นเอวของคุณ แล้ววนตัวไปข้างหน้าข้ามราวไม้

4. ขึ้นบันไดที่ยกเคลื่อนที่ได้ และวางบันไดให้มั่นคง เพื่อความปลอดภัย

5. เลี้ยงลูกบอลด้วยเท้าอย่างรวดเร็ว อ้อมเครื่องกีดขวางอย่างน้อย 6 อย่างในระยะทางไม่เกิน 18 ม. (20 หลา)

3. การสำรวจ

การ เบือนสถานที่ในท้องถิ่นที่น่าสนใจแห่งหนึ่งแล้ว กลับมารายงานว่าได้พบอะไรบ้าง

4. การค้นหาธรรมชาติ

ก. เพาะกิ่งงอก หรือเมล็ดพันธุ์พืชอย่างอื่นที่งอกง่าย

ข. ชนิดของอาหารที่หิ้งให้แก่สัตว์เลี้ยง

5. ความปลอดภัย

หลักแห่งความปลอดภัยทางน้ำ

6. บริการ

การแจกจ่ายและส่งข่าวซึ่งประกอบด้วยวันที่ ทิวเลขและชื่อต่าง ๆ

ข. การใช้โทรศัพท์สาธารณะและสมุดโทรศัพท์อย่างถูกต้อง

ค. วิธีติดต่อส่งข่าวใหญ่หรือเจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อ

เก็บเห็ดถุดเงิน

7. ชงและประเทศต่าง ๆ

ก. วิธีชงชาที่ขึ้นสู่เสา เชิงของชาที่ลงและเก็บของชาที่
ให้เรียบร้อยอยู่ในสถานที่อื่นเหมาะสม

ข. การเขียนภาพของคณะลูกเสือโลก

ค. ที่ตั้งและการเขียนภาพของประเทศอื่น ๆ รวม

4 ประเทศ

8. การฝีมือ

ทำสิ่งต่อไปนี้อย่างน้อย 2 อย่าง คือ ว้าว พับ
กระดาษหรือผ้าเป็นรูปต่าง ๆ เช่น หมวก คอกม้วน
นก ฯลฯ ไม่สูงสำหรับเก็บ นาฬิกาแคค เข็มทิศ-
จำลอง

9. กิจกรรมกลางแจ้ง

ก. ก่อไฟ และปรุงอาหารอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้ไฟนั้น

ข. วิธีดับไฟ และทำสถานที่ก่อกองไฟให้สะอาดเรียบร้อย
เมื่อเสร็จงานแล้ว

10. การบันเทิง

กระทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 2 อย่าง ตามลำพัง

หรือกับเพื่อนลูกเสือสำรองอีกคนหนึ่ง คือ แสดงกล

เล่านิทานหรือท่องกลอนหรือแสดงท่าทางขบขัน

ร้องเพลง เล่นดนตรี และแสดงการม้วนตัวท่าต่าง ๆ

11. การผูกเงื่อน

ก. ผูกเงื่อนม่วงสายธนู เงื่อนกระหวัดไม้ และวิธีใช้
เงื่อนคังกล่าว

ข. การทบทวนการผูกเงื่อนหรือคและเงื่อนชักสมาชิ

12. คำพยานและกฎของลูกเสือสำรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. การสำรวจทักษะทางลูกเสือ

2. ธรรมชาติศึกษา

ความสนใจและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ
เกี่ยวกับธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา เช่น
สิ่งมีชีวิต ดินฟ้าอากาศ และน้ำ

3. ขงลูกเสือ ขงลูกเสือประจำจังหวัด
ขงคณะลูกเสือแห่งชาติ

4. ทิศ การรู้จักทิศและการหาทิศในทักษะ
ทางลูกเสือ

5. การนับเชิง การแสดงออกทางบุคคล
และกลุ่ม

6. การผูกเงื่อน การผูกเงื่อนมัดสายธนู
กระหวัดไม้

7. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

1. อนามัย

ก. ความสำคัญของการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่
เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

ข. การทำถุงหรือที่เก็บอุปกรณ์ปัจจุบันพยาบาลสำหรับ
ตนเอง และเพื่อนำติดตัวไป เมื่อมีการเดินทาง
ออกไปนอกสถานที่

ค. วิธีปฏิบัติเมื่อถูกแมลงกัดหรือต่อย

ง. วิธีปฏิบัติอย่างง่าย ๆ เมื่อถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก

2. ความสามารถในเชิงทักษะ

ก. วาดน้ำไค้ไกล 25 เมตร หรือ

ข. ภายในระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน โดยการฝึก
อย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้
ขึ้น 3 อย่าง คือ วิ่ง 50 เมตร วิ่งหรือยืนกระโดด
ไกล ขว้างลูกบอลไกลพอสมควร กระโดดข้ามรั้ว
หรือเครื่องกีดขวาง สูงไม่เกี่ย้นเอาตนเอง

3. การสำรวจ

ก. วิธีค้นหาทิศทาง และการนับเวลา 24 ชั่วโมง

ข. การวางแผนร่วมกับผู้กำกับเกี่ยวกับการเดินทางและ
ค่าใช้จ่ายสำหรับกองหรือหมู่ลูกเสือสำรองในการ
ออกไปนอกสถานที่พร้อมผู้กำกับ

4. การค้นหาธรรมชาติ

จัดทำสมุดภาพหรือสะสมสิ่งของต่าง ๆ เช่น สภาพ
ดินฟ้าอากาศชายทะเล แมลง ท้องฟ้าในทณกลางคืน
สิ่งมีชีวิตในสระน้ำ ฯลฯ

5. ความปลอดภัย

ก. กฎจราจร

ข. การเป็นตัวอย่างให้ลูกเสือสำรองที่อายุน้อยกว่า

ให้รู้จักความปลอดภัยในการใช้ถนน

ค. สิ่งที่ทำควรทำเมื่อถึงบ้านไว้โดยไม่มีคนอยู่

6. บริการ

ทว้ยความช่วยเหลือของผู้กำกับ วางแผนและ
ดำเนินการให้บริการแก่ผู้อื่น โดยตนเองหรือรวม
กับเพื่อนสํารองอื่น

7. ขงและประเทศต่าง ๆ

ก. ขงลูกเสือประเภทต่าง ๆ ขงลูกเสือประจำ
จังหวัด และขงคณะลูกเสือแห่งชาติ

ข. ที่ตั้งและและขงชาติของประเทศอื่น ๆ รวม 8
ประเทศ

8. การฝีมือ

ก. การประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุที่เป็นไม้ โลหะ
หรือวัสดุอย่างอื่นโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

ข. วิธีใช้และรักษาเครื่องมือต่อไปนี้คือ มีคัทพ์ ขอน
กรรไกร เลื่อย และไขควง

9. กิจกรรมกลางแจ้ง

ก. ทิศทั้ง 8 และวิธีอ่านเข็มทิศ

ข. การหาเส้นทางในระยะประมาณ 400 เมตร โดย
ใช้เข็มทิศ

10. การบันเทิง

เลือกกระทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างใดอย่างหนึ่ง

ก. กุจรจักและเข้าร่วมในการแสดงละครกับเพื่อน
ลูกเสือสํารองอื่น

ข. การจักให้มีการร้องเพลงหรือพ้องว่าโคยมักนครี
ประถม

ค. การทำหุ่นและเชิคหุ่นเรื่องสั้น ๆ กับเพื่อนลูกเสือ
สํารองอื่น

11. การผูกเงื่อน

ก. ผูกเงื่อนม้วนสายธนู และสาขิกวิธีใช้

1. การผูกธนูของตัวเอง

2. การผูกธนูธนูตัวคนอื่น

3. การผูกเป็นห่วงเพื่อโยนให้คนอื่น

ข. ผูกเงื่อนกระหวัดไม้ 2 ชั้น

ค. ชกเชือกยาวหรือสายยางเส้นหนึ่งให้เรียบร้อย

ง. ทบทวนการผูกเงื่อนต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว

12. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

นอกจากเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกิจกรรม-
ลูกเสือแล้ว ยังมีเนื้อหาวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง ซึ่งเป็น
วิชาที่มุ่งที่จะฝึกอบรมให้สูงกว่าเนื้อหาที่กำหนดไว้ในชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 - 4 โดยลูกเสือที่อยู่ในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 - 3 สามารถเลือกเรียนวิชาพิเศษใด
ก็ได้ ชั้นละ 2 วิชา ส่วนลูกเสือที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 4 สามารถเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

วิชาพิเศษลูกเสือสำรองมีอยู่ 18 วิชา คือ

จิตรกร นักกรีฑา นักอ่านหนังสือ นักจักรยานสองล้อ
นักแสดงการบันเทิง นักสำรวจ นักปฐมพยาบาล งาน-
อภิเรก นักสารพัดช่าง การช่วยเหลืองานบ้าน นักอ่าน
แผนที่ นักธรรมชาติศึกษา นักถ่ายภาพ นักว่ายน้ำ ผู้ช่วย-
คนตกน้ำ นักวิทยาศาสตร์ นักกีฬา และการอนุรักษ์ -
ธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือ-
แห่งชาติ 2522 : 1 - 16)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 51. ความหมายและวัตถุประสงค์ของการ | หลักสูตรลูกเสือตรี และลูกเสือโท

ลูกเสือ (สามัญ)

2. ประวัติลอร์ดเบเคน เพาเวลล์
3. ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย
4. หลักสำคัญของการลูกเสือ (สามัญ)
5. การทำความเคารพ การแสดงรหัส และการจับมือของลูกเสือ
6. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ (สามัญ)

ลูกเสือตรี

1. ความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ
 - ก. ประวัติสังเขปของลอร์ดเบเคน เพาเวลล์
 - ข. พระราชประวัติสังเขปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ค. วิวัฒนาการของขบวนการลูกเสือไทยและลูกเสือโลก
 - ง. การทำความเคารพ การแสดงรหัส การจับมือซ้าย และคติพจน์ของลูกเสือ
2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ
3. กิจกรรรมกลางแจ้ง
4. ระเบียบแถว
 - ก. ทำมือเปล่า
 - ข. ทูตถือไม้พลอง
 - ค. การใช้สัญญาณมือและนกหวีด
 - ง. การตั้งแถวและการเรียกแถว

ลูกเสือโท

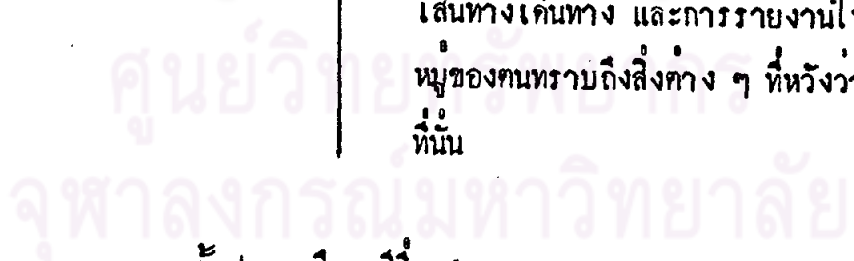
1. การรู้จักดูแลตนเอง
 - ก. การบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ลงในเครื่องหลัง สำหรับการไปอยู่ค่ายพักแรมปลายสัปดาห์
 - ข. การเตรียมเครื่องปัจจุบันเป็นส่วนตัวสำหรับการเดินทางไกล
 - ค. การก่อไฟ ปรุงเครื่องคัมพรัน ปรุงอาหารง่าย ๆ นอกสถานที่
 - ง. การกางเต็นท์สำหรับพักแรมในการเดินทางไกล
 - จ. การออกไปอยู่ค่ายพักแรมอย่างน้อยหนึ่งคืน
2. การช่วยเหลือตนเอง
 - ก. วิธีปฏิบัติทักทายคนแปลก แผลงสัตว์กัดต่อย แคนเบา

ไหลวก น้ำร้อนลวก และการเป็นลม

- ข. ความสามารถในการชี้ทางให้แก่คนต่างถิ่นและมี ความรู้พอสมควร เกี่ยวกับบริการขนส่งสาธารณะ ของท้องถิ่น สถานที่ที่น่าสนใจหรือสำคัญของท้องถิ่น รวมทั้งคำขอที่อยู่ของแพทย์ สถานีตำรวจ สถานี คัมเพลิง สถานที่ตั้งโทรศัพท์สาธารณะ และสถานที่ราชการต่าง ๆ

3. การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ

- ก. ทิศ 8 ทิศ วิธีวางแผนที่ให้ถูกทิศทางและการใช้ เข็มทิศ
- ข. มาตราส่วน และเครื่องหมายบนแผนที่
- ค. การเดินทางไกลไปกลับระยะทาง 10 กม. กับ เพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน และ รายงานข้อผู้กำกับลูกเสือด้วยวาจาถึงวัตถุประสงค์ ที่ได้กระทำสำเร็จในระหว่างการเดินทาง
- ง. กฎและเครื่องหมายจราจร
- จ. เรื่องราวเกี่ยวกับต่างประเทศ 1 ประเทศ เส้นทางเดินทาง และการรายงานให้ลูกเสือใน หมู่ของตนทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ที่หวังว่าจะได้พบเห็น ที่นั่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ 2. ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต 3. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และผู้มีพระคุณ 4. พิธีกรรมทางศาสนา	ลูกเสือโท (ก่อ) 1. ทักษะในทางวิชาลูกเสือ ก. การใช้และเก็บรักษามิกและขวาน ข. วิธีผูกเงื่อน เลือกผูกเงื่อนข้อไปให้ประเภทละ 1 เงื่อน 1. การผูกเงื่อนด้วยเชือกเส้นเดียวหรือสองเส้น

5. การบำเพ็ญประโยชน์
 6. การทำการฝีมือในทักษะทางลูกเสือ
 (มุลินธิคณะลูกเสือแห่งชาติ ;
 2528 : (5) - (10))

ที่มีขนาดเดียวกัน เช่น เงินประมง เงินผูก
 รัน เงินผูกคนลาก

2. การผูกเงื่อนควยเชือกที่มีขนาดต่างกัน เช่น
 เงื่อนชักสมาธิ เงื่อนชักสมาธิ 2 ชั้น
 3. การผูกเงื่อนควยเชือกกับวัสดุอย่างหนึ่งอย่าง
 ใด เช่น เงื่อนผูกขลุ่ย เงื่อนผูกรั้ว เงื่อน
 ทะกรุกเบ็ด (สำหรับประเภทนี้ให้ผูกเงื่อนทั้ง
 3 เงื่อน)

ค. กาลอากาศ

2. งานอดิเรกและสิ่งที่น่าสนใจ
 3. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
 4. ระเบียบแถว

ลูกเสือเอก

1. การพึ่งตนเอง

ก. การอยู่ค่ายพักแรม

ข. การตรวจบัญชีและวิธีรักษาตัวให้มีสุขภาพดี

ค. การใช้ตะเกียง เทา และเครื่องใช้ไฟฟ้า

ง. การตั้งค่ายพักแรมและจัดรายการอาหาร

2. การบริการ

ก. วิธีปฏิบัติตนเมื่อขอความช่วยเหลือจากบรรดาพยาบาล
 ก้าวร้าว หรือสถานีดับเพลิง วิธีปฏิบัติตนเมื่อเกิด
 อุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน และวิธีขอความช่วยเหลือ
 เมื่อเกิดไฟไหม้ การจมน้ำ ไฟฟ้าช็อต และแก๊สรั่ว

ข. วิธีปฐมพยาบาลเมื่อมีเลือดออก ช็อค การหยุด
 หายใจ และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

ค. การให้บริการบางอย่างภายในหรือภายนอกวงการ
 ลูกเสือด้วยความสมัครใจหรือโดยการให้บริการ
 อย่างสม่ำเสมอ รวมเป็นเวลา 3 ชั่วโมง

3. การผจญภัย

ก. การเดินทางไกล

ข. การใช้เข็มทิศ

ค. การอ่านแผนที่

ง. เลือกกระทำสิ่งต่อไปนี้ 2 อย่าง

1. การเข้าร่วมในกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น

การเดินทางสำรวจ การเดินทางไกล ฯลฯ

- กับหมู่ของคนที่หรือกองของคนที่ร่วมกับผู้อื่นจาก
กองอื่นอีก 1 หมู่2. การเดินทางไกลไปสถานที่ที่น่าสนใจเป็นระยะ
ทางไม่น้อยกว่า 40 กม. ตามลำพังหรือกับ
เพื่อนอีก 1 คนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน3. การพายเรือหนึ่งคนเดี่ยวเป็นระยะทาง 1,600
เมตร หรือการแล่นเรือใบ หรือการผูกเชือกพัน
หลักให้แน่น และ ไต่ลงตามเส้นเชือกจากที่สูง
ระยะ 9 เมตร อย่งถูกวิธี4. การอยู่ค่ายพักแรมในต่างประเทศ โดยสำรวจ
หมู่บ้านในท้องถิ่นนั้นเป็นเวลา 1 วัน

4. วิชาการของลูกเสือ

ก. การผูกเบ็ด โดยใช้การผูกแน่นที่แตกต่างกันอย่างน้อย
2 วิธี และ / หรือใช้รอกประกอบเชือก

ข. การผูกเงื่อนสำหรับช่วยชีวิต

ค. การปรุงอาหารแบบชาวป่าและการทำที่พักแรมชั่วคราว

ง. การใช้ขวานและเลื่อย

จ. เลือกทำงานต่อไปนี้ให้สำเร็จ 2 อย่าง

1. การทำอนุทินธรรมชาติเกี่ยวกับนกหรือสัตว์เลื้อย
หรือการสะสมใบไม้และดอกไม้เป็นเวลาอย่างน้อย
1 เดือน

2. การทำสถิติการลาออกประจำวันอย่างง่าย ๆ เป็นเวลา 1 เดือน หรือการจัดทำสรุปหมายเหตุรายวันของหมู่ลูกเสือเป็นเวลา 2 เดือน
3. การไปเยือนอาคารหรือสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของท้องถิ่น พร้อมทั้งเขียนรายงานสังเขปเกี่ยวกับประวัติและวัตถุประสงค์ของอาคารหรือสถานที่นั้น หรือสำรวจบริเวณเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในละแวกบ้านของตน และทำแผนผังขนาดใหญ่แสดงสิ่งสำคัญต่าง ๆ ในบริเวณนั้น
4. การสอยให้ไก่เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ อย่างน้อย 2 เครื่องหมาย
5. การเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติ 1 โครงการ อย่างจริงจัง

ฉ. การอภิปรายกับผู้กำกับของตนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ความเข้าใจของตนเกี่ยวกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. การฝึกอบรมวิชาลูกเสือของตนในอนาคตและการสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
3. ความหมายในทางปฏิบัติของความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก

5. ระเบียบแถว

ก. ทบทวนท่าฝึกต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาลูกเสือตรี โท

ข. การเดินสวนสนาม

วิชาพิเศษลูกเสือสามัญ

มี 54 วิชา คือ นักจักสาน ช่างไม้ ช่างหนัง ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ นักเลี้ยงสัตว์เล็ก นักจักรยาน 2 ล้อ นักว่ายน้ำ ผู้ช่วยคนขับเพลิง ผู้ช่วยเหลือผู้ประสมภัย

ผู้ให้การปฐมพยาบาล นักสังเกตและจำ การพราง
 ราวค่าย ผู้ประกอบอาหารในค่าย ล่าม นักดนตรี
 นักจดหมายเหตุในป่า นักสำรวจ นักคุเทศก์ ช่างเขียน
 นักสัตวแพทย์ นักบุกเบิก นักธรรมชาติศึกษา ช่างเบ็ดเตล็ด
 ผู้บริหารคนไร่ นักจับปลา ผู้ช่วยคนเดิน นักพายเรือ
 นายท้ายเรือคน นักกระเชียงเรือ นักเล่นเรือใบ
 นักการศาสนา เบื้องต้น นักอุทุนิยมวิทยาเบื้องต้น
 ยามอากาศเบื้องต้น นักเครื่องบินเล็กเบื้องต้น นักสะสม
 บรรณารักษ์ นักกรีฑา นักขี่ม้า มวยไทยเบื้องต้น
 มวยสากลเบื้องต้น กระบี่กระบองเบื้องต้น นักยิงปืน—
 เบื้องต้น การอนุรักษ์ธรรมชาติ การทำนิตกร มารยาทใน
 สังคม นิเวศวิทยา การพัฒนาชุมชน การใช้พลังทดแทน
 ลูกเสือโทพระมงกุฎเกล้า ฯ ลูกเสือเอกพระมงกุฎเกล้า ฯ
 และสายโยงยศ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือ
 แห่งชาติ 2525 : 1 - 36 ; งานวิชาการ กอง
 ลูกเสือ กรมพลศึกษา 2526 : 3 , 13)

จากการเปรียบเทียบหลักสูตรวิชาลูกเสือกับกิจกรรมลูกเสือ จะเห็นได้ว่า จุดประสงค์
 ของทั้งสองวิชาเหมือนกันทุกข้อตั้งแต่ข้อ 1 - 7 แต่จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาลูกเสือมีมากกว่า
 จุดประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ 1 ข้อ คือ ข้อ 8 เพื่อให้มีความรับผิดชอบ สามารถทำงาน
 และอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ และคำนี้เนื้อหาของ หลักสูตรวิชาลูกเสือมีเนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งของ
 เนื้อหาของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 โดยเนื้อหาของ
 หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือมีเนื้อหามากกว่าหลักสูตรวิชาลูกเสือ เช่น เรื่องอนามัย ระเบียบแถว
 ความสามารถในการเชิงทักษะ ความปลอดภัย การฝีมือ และกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น สำหรับ
 เนื้อหาของหลักสูตรวิชาลูกเสือและกิจกรรมลูกเสือในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่าง
 แก่นชัด คือ เนื้อหาของหลักสูตรวิชาลูกเสือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความมีระเบียบวินัยและความ
 ซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และผู้มีพระคุณ พิธีกรรมทางศาสนา
 การบำเพ็ญประโยชน์ และการทำการฝีมือในทักษะทางลูกเสือ ส่วนเนื้อหาของหลักสูตรกิจกรรม
 ลูกเสือ เป็นเรื่อง ทักษะการอยู่ค่ายพักแรม วิชาการของลูกเสือ การผูกเงื่อน การบริการ

ระเบียบแถว และการผจญภัย เนื้อหาที่เหมือนกันมีเพียงเรื่องเกี่ยวกับ เรื่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

ตอนที่ 4 งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนวิชาลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากวิชาลูกเสือเป็นวิชาใหม่ที่เพิ่งบรรจุในหลักสูตรประถมศึกษา ในพ.ศ. 2527 ดังนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาลูกเสือโดยตรงนั้นไม่มี แต่สามารถอ้างอิงได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งมีอยู่หลายเรื่องดังนี้ คือ

พรสวรรค์ ชนกันญา (2509 : 64 - 69) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด สำหรับครู และสำหรับนักเรียน จำนวน 30 ชุด และ 500 ชุด ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีอยู่ 5 โรงเรียน และครูในโรงเรียนดังกล่าว ผลปรากฏว่า

1. นักเรียนสนใจกิจกรรมลูกเสือ เพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ส่วนครูก็เห็นว่ากิจกรรมลูกเสือมีประโยชน์เช่นเดียวกัน

2. นักเรียนชอบการเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และชอบเรียนในที่กลางแจ้งมากกว่าในห้องเรียน

3. ครูเห็นว่าควรมีการปรับปรุงคำนาระเบียบวินัยให้มากขึ้น ควรให้คะแนนรวมกับคะแนนสอบได้ปลายปี ควรเพิ่มเวลาสอนเป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และปัญหาที่สำคัญอันหนึ่งคือ ครูที่มีความรู้และทักษะในกิจกรรมลูกเสือมีน้อย ไม่เพียงพอทั้งจำนวนลูกเสือ

มัลลิกา อายุวัฒน์ (2523 : 11 - 53) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารลูกเสือโรงเรียน โดยแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 7 จำนวน 86 คน และ 172 คน ตามลำดับ โดยถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารลูกเสือโรงเรียนในคำนบริหาร ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ลูกเสือ หลักสูตรลูกเสือ กิจกรรม

ลูกเสือ และการศึกษามวล ผลปรากฏว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ปัญหาการบริหารลูกเสือโรงเรียนเป็นปัญหาน้อยกว่าผู้บริหารการศึกษาทั้ง 6 ท่าน

2. ปัญหาที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าเป็นปัญหามากกว่าปัญหาอื่น ๆ คือ ปัญหาผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และปัญหาเกี่ยวกับลูกเสือ คือ ครูผู้สอนลูกเสือขาดความช่วยเหลือด้านการเงิน เพื่อการอบรมผู้บังคับบัญชา และการเงินเพื่อส่งเสริมการสนทนาลูกเสือ และนักเรียนขาดความช่วยเหลือในเรื่องเครื่องแบบลูกเสือและค่าบำรุงลูกเสือ

สุภัทรา ฤทธิบุตร (2525 : 101 - 115) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความนึกเห็นของครูผู้สอนลูกเสือในเรื่องทั่ว ๆ ไปในกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งศึกษาปัญหาการสนทนาลูกเสือในร้านค้าต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน เป็นชาย 81 คน หญิง 69 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 15 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลปรากฏว่า

ปัญหาที่พบเห็นเป็นปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน งบประมาณ เวลา และสถานที่ คือ ครูใหญ่ให้ความสนับสนุนในการจัดสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน แต่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่ผู้สอนลูกเสือ รวมทั้งไม่ค่อยให้ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าที่จะได้รับอย่างแท้จริง อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาของลูกเสือ ผู้ร่วมงานอื่นยังไม่ให้ความร่วมมือในการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเท่าที่ควร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องลูกเสือและไม่มีเวลาที่จะสนใจและร่วมมือในกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ ผู้เรียนยังขาดระเบียบและความสะอาดในการแต่งกาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และข้ออุปสรรคสำหรับการสนทนาลูกเสือยังไม่เพียงพอ เวลา 1 ชั่วโมงนั้นไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง สถานที่ใช้สนทนาลูกเสือคับแคบ รวมทั้งมีการสอนวิชาอื่นในบริเวณเดียวกัน

วสันต์ พรหมบุญ (2522 : 155 - 164) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " โปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร " ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามอาจารย์และนักเรียน ผลปรากฏว่า

1. อาจารย์และนักเรียนเห็นตรงกันว่า กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีประโยชน์มาก และนักเรียนส่วนมากชอบกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

2. สิ่งที่นักเรียนชอบมากในกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีคือ การทักทายพักแรมลูกเสือในโรงเรียน และการส่งลูกเสือไปอบรมเป็นลูกเสือจรรยาจร แต่อาจารย์เห็นว่านักเรียนชอบปานกลาง ส่วนการฉายภาพยนตร์หรือเชิฐวิทยากรมาให้การอบรมนั้น อาจารย์เห็นว่าชอบมาก แต่ นักเรียนเห็นว่าชอบปานกลาง

3. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมครั้งต่อไป

4. ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ อาจารย์บางคนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ผู้ปกครองไม่เพียงพอ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร นักเรียนไม่สนใจ ไม่เข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์และนักเรียนเห็นว่าต้องปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกมาก

5. ข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อให้บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองเห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมควรให้ความสนุกสนาน และมีการประเมินผลทุกครั้งจากคนหลาย ๆ ฝ่าย

จากผลการวิจัยทั้ง 4 เรื่อง จะเห็นว่า อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มาก นักเรียนสนใจกิจกรรมลูกเสือ นักเรียนชอบการเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ชอบเรียนในที่กลางแจ้งมากกว่าในห้องเรียน ชอบการทักทายพักแรม และการส่งลูกเสือไปอบรมเป็นลูกเสือจรรยาจร ครูเห็นว่าควรให้กิจกรรมลูกเสือมีคะแนน

สำหรับปัญหาการสอนกิจกรรมลูกเสือ คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความแม่นยำในหลักสูตร เนื้อหา และทักษะในกิจกรรมลูกเสือ จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เวลาในการเรียนกิจกรรมลูกเสือน้อยเกินไป ควรเพิ่มเวลาสอนเป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ครูผู้สอนขาดความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการอบรมลูกเสือและการสอน นักเรียนขาดความช่วยเหลือในเรื่องเครื่องแบบลูกเสือและค่าบำรุงลูกเสือ นักเรียนขาดระเบียบและความสะอาดในการแต่งกาย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมลูกเสือ

ข้อเสนอแนะที่เสนอไว้ คือ ให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประกอบการจะได้
เห็นความสำคัญของกิจกรรม กิจกรรมควรให้สนุกสนาน และมีการประเมินผลทุกครั้งจากคน
หลาย ๆ ฝ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย